

سخن داد. می‌گفت: احساس می‌کند به او خیانت شده. از خودکامگی روزافزون شاه می‌گفت و از اندیشه سخیف نظام تک حزبی در ایران می‌نالید.^{۶۷} هویدا و گلستان آخرین بار یکدیگر را در یک مهمانی رسمی با حضور مقامات عالی‌رتبه فرانسوی ملاقات کردند. جمله‌ای که هویدا در این میهمانی برای معرفی گلستان به کار برد از احساس گناه وی حکایت دارد: «ایشان بهترین نویسنده و فیلمساز ایران است و ما هم همیشه کارهای‌شان را توقیف می‌کنیم».^{۶۸} سیستم تک حزبی‌ای که هویدا به آن اشاره می‌کند، یک ابزار فاشیستی برای بسیجی توده‌ای بود که قرار بود پشتیبانی مردمی برای رژیم دست و پا کند. در عمل این برنامه چیزی جز یک مخالفت بزرگ نبود که به یک رشته وقایع و تحولات بزرگ مردمی منجر شد و کشور را به سمت انقلابی که نظام سلطنتی را ملغی ساخت هدایت کرد. به گفته میلانی فکر راه‌اندازی حزب رستاخیز حاصل تفکر جمعی تکنوکرات‌هایی بود که غلامرضا افخمی، منوچهر گنجی، امین عالی‌مرد و احمد قریشی در زمره آنان بودند. در سال ۱۳۵۴، شاه که در اوج خود بزرگ‌بینی‌اش بود، این ایده را از آن خود ساخت.

در این زمان هیچ کس دیگر جرات ابراز کوچکترین مخالفتی را نیز با رهنمودهایی که شاه تعیین می‌کرد نداشت. شاهی که اگر هم کسی کوچکترین انحرافی از خود نشان می‌داد، او را با پرسیدن این که «مگر کتاب ما را در این زمینه نخوانده‌اید؟»^{۶۹} سرکوب می‌کرد. اینک، شاه قول «تمدن بزرگ» را داده بود و قرار بود که ایران با رسیدن به مقام یکی از ۵ کشور بزرگ صنعتی جهان تا یک نسل دیگر به این تمدن برسد. بالا رفتن بی‌سابقه قیمت نفت که زمینه ساز توسعه صنعتی سریع بود. قرار بود زمینه‌ساز یک چنین ادعایی باشد.

هویدا و اعوان و انصارش خیلی سریع از حزب ایران نوین به حزب رستاخیز رفتند و با تمام وجود در خدمت تبلیغ و ترویج سراب توسعه اعلیحضرت قرار گرفتند. آنچه میلانی به عنوان «مهم‌ترین دلیل نظری» هویدا برای دفاع از پروژه رستاخیز ارائه می‌دهد، در واقع چیزی جز تکرار ناتوانی نخست‌وزیر نیست:

ما شاهد امپراطوری‌های بوروکراتیک بوده‌ایم ... دیده‌ایم که چگونه انسان ایدئولوژیک و انسان تکنولوژیک همواره میان پاسی ویرانگر و نوعی امیدواری کاذب پانگلاسی نوسان می‌کند. ما نیز ناچار نه تنها حق بلکه وظیفه خود می‌دانیم که راه آینده خویش را خود بجوییم.^{۷۰}

حزب رستاخیز به طور آشکار ضد قانون اساسی بود، اما هویدا این را مشکل مهمی نمی‌دانست: